

Taulukko 2. Sylkirauhasten toimintahäiriöitä aiheuttavia lääkityksiä ja lääkkeiden ehdotettuja vaikutusmekanismeja (4, 5).

<i>Lääkeryhmä (ATC-koodi)</i>	<i>Vaikutusmekanismi</i>
<p><i>Psykoosi- ja neuroosilääkkeet sekä unilääkkeet (N05)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Diatsepaami, loratsepaami, tsopikloni, tsolpideemi: unettomuuden ja ahdistuksen hoitoon käytettyjä bentsodiatsepiinijohdannaisia - Klotsapiini: skitsofrenian hoitoon käytetty neuroleptinen lääke, joka estää α-adrenergisiä, kolinergisiä ja histamiinivasteita. Sillä on myös anti-serotonergisiä ominaisuuksia. 	<p>Tehostavat GABA:n vaikutusta keskushermostossa; vähentävät syljeneritystä.</p>
<p><i>Masennuslääkkeet ja keskushermostoa stimuloivat lääkeaineet (N06)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Sitalopraami, sertraliini, essitalopraami, fluoksetiini: masennuslääkkeinä käytettyjä selektiivisiä serotoniinin (5HT) takaisinoton estäjiä - Amitriptyliini, nortriptyliini: neuropaattisen kivun, kroonisen päänsäryn ja migreenin hoitoon käytettyjä epäselektiivisiä monoamiinin takaisinoton estäjiä 	<p>Salpaavat serotoniinin, histamiinin, dopamiinin ja norepinefriinin takaisinottoa.</p>
<p><i>Epilepsialääkkeet (N03)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Karbamatsepiini (Tegretol): kemiallisesti sukua trisyklisille masennuslääkkeille, käytetään epilepsian hoidossa. - Gabapentiini: käytetään epilepsialääkkeinä ja perifeerisen neuropaattisen kivun hoidossa. 	<p>Vaikuttavat keskushermostoon vähentäen neurotransmittereiden (esimerkiksi glutamaatti, norepinefriini, serotoniini ja dopamiini) vapautumista.</p>
<p><i>Analgeetit (N02)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tramadoli, tapentadoli: kohtalaisen voimakkaan kivun hoitoon käytetty, keskushermostoon vaikuttava synteettinen opioidianalgeetti - Fentanyyli: kroonisen kivun hoitoon käytetty opioidianalgeetti 	<p>Estävät syljeneritysrefleksikaarta keskushermostossa noradrenaliinin takaisinottoa salpaamalla.</p>
<p><i>Antiemetit (A03, A04)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Metoklopramidi (A03): dopamiinireseptorin (D2) ja serotoninergisen 5HT3-reseptorin estäjiä, käytetään sentraalisesti vaikuttavan antiemeettisen vaikutuksen tuottamiseen. 	<p>Salpaavat neurotransmittereita (dopamiini D2, serotoniini 5HT2-4), estävät asetyylikoliinireseptoreita (muskariiniset tyypit M1-5).</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Skopolamiini (A04): antagonisoi muskariinisia asetyylikoliinireseptoreita, käytetään matkapahoinvoinnin ja sen aiheuttaman oksentelun ehkäisyyn. 	
<p><i>Antihistamiinit (R06)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Loratidiini, ebastiini, feksofenadiini: allergisen nuhan oireenmukaiseen hoitoon käytettyjä selektiivisiä perifeerisen H1-reseptorin estäjiä 	<p>Sentraalinen estovaikutus tyypin 1 histamiinireseptoreihin</p>
<p><i>Sydän- ja verisuonisairauksien lääkkeet (C02, C03, C07, C08)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Moksonidiini (C02): vähemmän kserostomiaa kuin α2-adrenergisten reseptoreiden estäjillä, käytetään keskivaikean itsenäisen hypertension hoitoon. - Furosemiidi (C03): diureetti, käytetään hypertension ja keuhkoedeeman hoitoon. - Atenololi, bisoprololi, metaprololi, timololi (C07): β1-salpaajia, käytetään hypertension, kroonisen stabiilin angina pectoriksen ja sydämen vajaatoiminnan hoitoon. - Verapamiili (C08): kalsiumkanavan salpaaja, käytetään hypertensiossa, angina pectoriksessa ja eteisperäisissä rytmihäiriöissä. 	<p>Sympaattisen järjestelmän esto: adrenergiset reseptorit</p>
<p><i>Virtsaelinten sairauksien lääkkeet (G04)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Solifenasiini, tolterodiini, fesoterodiini, darifenasiini, oksibutyniini: muskariinisten reseptoreiden antagonisti, käytetään inkontinenssin oireenmukaisessa hoidossa. 	<p>Salpaavat muskariinisia reseptoreita (M2 ja M3). Tolterodiini ja solifenasiini ovat vähemmän kserogeenisiä kuin fesoterodiini ja oksibutyniini.</p>
<p><i>Ahtauttavien hengitystiesairauksien lääkkeet (R03)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiotropium, ipratropium, glykopyrrooniumbromidi: pitkävaikutteisia muskariinisten reseptoreiden antagonisteja 	<p>Salpaavat muskariinisia reseptoreita.</p>
<p><i>Silmätautien lääkkeet (S01)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Brimonidiini: α2-adrenerginen agonisti, käytetään glaukooman hoidossa. 	<p>Aiheuttavat kserostomiaa, mekanismi tuntematon.</p>